

Toimivan yhteistyömallin kehittäminen ammattikorkeakoulun master-tutkinnoissa. Uusia tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-oppimisympäristöjä kolmikantamalla kehittämällä

[Korhonen Tanja](#), [Sandelin Pirkko](#), [Kiviniemi Liisa](#), [Kuusipalo Jaana](#)
11.12.2015 ::

Metatiedot

Nimeke: Toimivan yhteistyömallin kehittäminen ammattikorkeakoulun master-tutkinnoissa. Uusia tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-oppimisympäristöjä kolmikantamalla kehittämällä. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä

Tekijä: Korhonen Tanja; Sandelin Pirkko; Kiviniemi Liisa; Kuusipalo Jaana

Aihe, asiasanat: ammattikorkeakoulu, tutkimus- ja kehittämistoiminta, työelämälähtöisyys, työelämäyhteydet, ylempät ammattikorkeakoulututkinnot

Tiivistelmä: Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (yamk) koulutus on master-koulutusta, jonka kehittämisote on käytäntöorientoitunut. Lähtökohtana on työelämän tarve sellaisista osaajista, jotka ymmärtävät teoriaa ja osaavat soveltaa sitä käytännön työhön. Tähän haasteeseen vastaa osaltaan Yamk-koulutus vahvaksi tki-vaikuttajaksi -hanke, jonka yhtenä tavoitteena on liittää tki-toiminta sekä erilaisissa oppimisympäristöissä tehtävät opiskelijoiden oppinnätetyt kolmikantamallin kuuluvien toimijoiden yhteistyönään toteuttavina luontevina kokonaisuuksina. Tässä valtakunnallisessa hankkeessa opiskelijoiden, työelämän edustajien ja opettajien välistä yhteistyötä kutsutaan kolmikantamalliksi. Toimivan yhteistyön saavuttaminen edellyttää opiskelijoiden ja opettajien roolien selkiyttämistä, työyhteisöjen osaamispotentiaalien tunnistamista sekä henkilöstön osallisuutta ja osallistumista kehittämishankkeiden eri vaiheisiin.

Artikkelissa kuvataan uudenlaisen yhteistyömallin rakentamista opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien kanssa sekä yamk-koulutuksen tämän päivän haasteita ja tulevaisuuden ihannekuva. Lisäksi artikkelissa kuvataan Oulun ammattikorkeakoulussa toteutetun tutkimuksen tietoperustaa, aineistonkeruuta sekä tutkimusprosessia.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2015-12-11

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015110516122>

Kieli: suomi

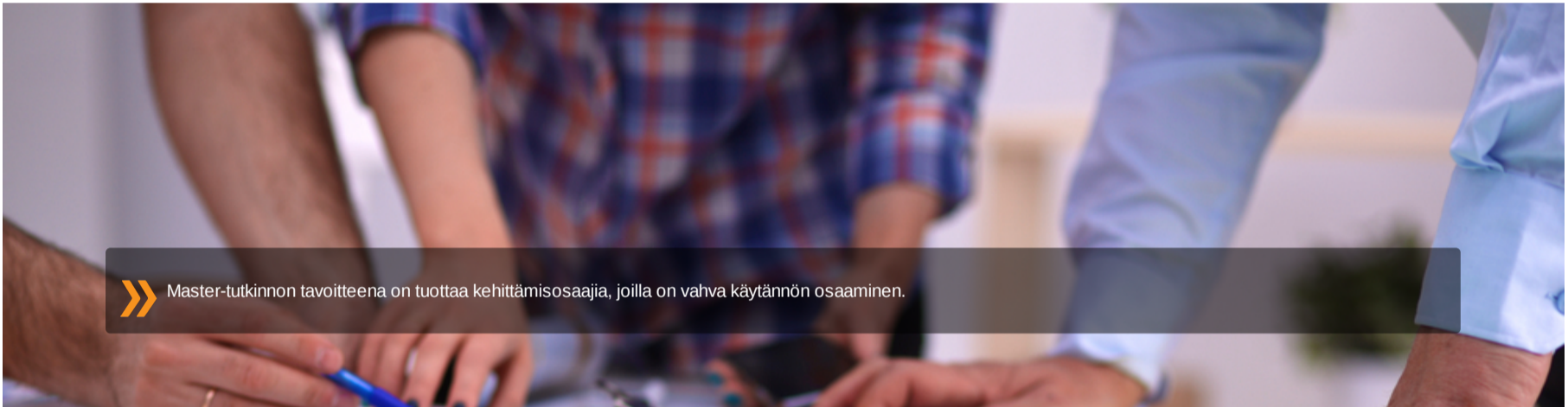
Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Korhonen, T., Sandelin, P., Kiviniemi, L. & Kuusipalo, J. 2015. Toimivan yhteistyömallin kehittäminen ammattikorkeakoulun master-tutkinnoissa. Uusia tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-oppimisympäristöjä kolmikantamalla kehittämällä. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 29. Hakupäivä 10.12.2015. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015110516122> (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015110516122>).

Työelämässä tarvitaan ammattilaisia, jotka osaavat soveltaa teoretietoä käytännön työhön. Työelämän tutkimus- ja kehittämistyössä tarvitaan toimivaa yhteistyötä koulutuksen ja työpaikkojen kesken. Artikkelissa kuvataan uudenlaisen yhteistyömallin kehittämistä opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien yhteistyössä sekä yamk-koulutuksen tämän päivän haasteita ja tulevaisuuden kuvaa.

» Master-tutkinnon tavoitteena on tuottaa kehittämisosaajia, joilla on vahva käytännön osaaminen.

Oppinnätetyt tukemaan organisaatioiden kehittämistoimintaa

Ammattikorkeakoulujen master-koulutuksen yhtenä kehittämisosaajana on tutkimus- ja kehittämistoiminnan (tki-toiminta) sekä opetuksen välinen toimiva integraatio toteutettuna opiskelijoiden, työelämän edustajien ja opettajien välisenä yhteistyönä. Tähän haasteeseen vastaa osaltaan [Yamk-koulutus vahvaksi tki-vaikuttajaksi -hanke](http://www.hamk.fi/verkostot/yamk-koulutus-vahvaksi-tki-vaikuttajaksi/Sivut/default.aspx) (<http://www.hamk.fi/verkostot/yamk-koulutus-vahvaksi-tki-vaikuttajaksi/Sivut/default.aspx>), jonka yhtenä tavoitteena on liittää tki-toiminta sekä erilaisissa oppimisympäristöissä tehtävät opiskelijoiden oppinnätetyt kolmikantamallin kuuluvien toimijoiden yhteistyönään toteuttavina luontevina kokonaisuuksina. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#)

Tässä valtakunnallisessa hankkeessa opiskelijoiden, työelämän edustajien ja opettajien välistä yhteistyötä kutsutaan kolmikantamalliksi. Toimivan yhteistyön saavuttaminen edellyttää opiskelijoiden ja opettajien roolien selkiyttämistä, työyhteisöjen osaamispotentiaalien tunnistamista sekä henkilöstön osallisuutta ja osallistumista kehittämishankkeiden eri vaiheisiin. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#)

Kehittäminen ja jatkuva oppiminen ovat suuria haasteita muutettaessa työelämän toimintatapoja aiempaa dynaamisemmiksi. Nämä merkitsevät tiedon ja korkeatasoisen osaamisen korostumista ja koulutusjärjestelmän kehittämistä aiempaa opiskelijakeskeisempään ja työelämälähtöisempään oppimiseen. [\[2\] \(#cite-text-0-2\)](#) [\[3\] \(#cite-text-0-3\)](#) Uusien innovaatioiden tuottamisessa korostuu opiskelijoiden, opettajien ja työelämän toimiva yhteistyö. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#)

Valtioneuvosto [\[4\] \(#cite-text-0-5\)](#) ohjaa puolestaan asetuksellaan master-koulutusta työelämälähtöisyyteen ja sitä kehittäväksi kaksisuuntaisesti osaamista ja tiedon vaihtoa välittäväksi yhteisöksi. Tämä edellyttää tki-osaamiseen perustuvaa työelämäosaamista ja sellaisen tuottamista uusilla tutkituilla ja kehitetyillä pedagogisilla menetelmillä, uusissa ja oppimista sekä luovuutta edistävissä oppimisympäristöissä. Työelämä tarjoaa osaltaan tällaisen ympäristön valtioneuvoston master-koulutukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. [\[3\] \(#cite-text-0-3\)](#)

» Opiskelija on vastuussa oman osaamisensa kehittymisestä. Asiantuntijaverkosto, kuten työelämän edustajat ja opettajat mahdollistavat ja tukevat osaltaan opiskelijaa oppimisessa.

Työelämän ja aluevaikuttavuuden kehittämisosaajien myötä master-koulutuksessa on kehitetty kolmikantamalli, jossa master-opiskelija, työelämän edustajat ja opettajat yhdessä toteuttavat työelämälähtöisiä kehittämishankkeita. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#) Opiskelija on vastuussa oman osaamisensa kehittymisestä. Asiantuntijaverkosto, kuten työelämän edustajat ja opettajat mahdollistavat ja tukevat osaltaan opiskelijaa oppimisessa. [\[5\] \(#cite-text-0-8\)](#)

Kolmikantayhteistyö master-opinnoissa

Master-tutkinnon tavoitteena on tuottaa kehittämisosaajia, joilla on vahva käytännön osaaminen. Työelämän ja aluevaikuttavuuden kehittämisosaajien myötä master- koulutuksessa on kehitetty kolmikantamalli, jossa master-opiskelijat, työelämän edustajat ja opettajat yhdessä toteuttavat työelämälähtöisiä kehittämishankkeita. Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa Oulun ammattikorkeakoulussa (Oamk) selvitetään tutkimukseen osallistuneiden kokemuksia kolmikantamallin mukaisesta yhteistyöstä, käsityksiä yhteistyön kehittämisestä sekä tuotetaan tulevaisuuden muistelumenetelmää soveltaen ihanteellinen kolmikantamallia hyödyntävä yhteistyö. Toisessa vaiheessa pidetään tutkimustulosten yhteinen tulkintafoorumi. Tutkimus tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää master-oppintojen toimivan yhteistyömallin kehittämisessä työelämän, opettajien ja opiskelijoiden kesken sekä monimuotoisten tki-oppimisympäristöjen kehittämisessä.

» Tutkimuksellisten kehittämistöiden tavoitteena on tuottaa uutta osaamista, tietoa, uusia innovaatioita ja niiden sovelluksia.

Master-tutkintojen oppinnätetyt ovat joko opiskelijoiden omiin työorganisaatioihin tai alueen hankkeisiin perustuvia työelämälähtöisiä oppinnätettyjä, joista käytetään myös nimitystä tutkimukselliset kehittämistyöt. Kehittämistyöt ovat osa ammattikorkeakoulun tki-toimintaa. Näiden töiden tavoitteena on tuottaa uutta osaamista, tietoa, uusia innovaatioita ja niiden sovelluksia. Ammattikorkeakoulun tutkimukselliseen kehittämistöille on luonteenomaista luotettavilla menetelmillä tuotettujen tulosten nopea hyödynnettävyys. [\[6\] \(#cite-text-0-9\)](#)

Opiskelijoiden, työelämän edustajien ja opettajien kolmikantamallin mukainen toimiva yhteistyö edellyttää tasavertaista kumppanuutta, jokaisen osaamisen arvostamista ja sen jakamista. Yhteistyö edellyttää myös kumppaneiden toiminnan ja sitä ohjaavien tavoitteiden tuntemista, keskeisten yhteistyökumppaneiden roolien selkiyttämistä ja yhteistyön toimintamallin vahvistamista. [\[7\] \(#cite-text-0-10\)](#) [\[6\] \(#cite-text-0-9\)](#) [\[8\] \(#cite-text-0-12\)](#) Kolmikantatoimijoiden yhteistyön syventyminen kumppanuudeksi edellyttää pitkäjänteistä ihmisten välistä yhteistyötä ja jatkuvaa kehittämistä. Pitkäjänteisellä yhteistyöllä saavutetaan myös keskinäinen luottamus, jolloin kynnys yhteiselle kehittämis-, arviointi- ja kokeilutoiminnalle on matala. [\[9\] \(#cite-text-0-13\)](#)

Aineistonkeruun menetelmänä fokusryhmähaastattelu

Tutkimus toteutettiin laadullisilla tutkimusmenetelmillä käyttäen. Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa tarkastellaan merkitysten maailmaan, joka on ihmisten välinen ja sosiaalinen. Merkitykset ilmenevät suhteina ja niiden muodostamina merkityskokonaisuuksina. [\[10\] \(#cite-text-0-14\)](#)

Master-koulutus vahvaksi tki-vaikuttajaksi -hankkeen Oamkin tutkimuksen ensimmäisen vaiheen tarkoituksena on kuvata opiskelijoista, työelämän edustajista ja opettajista muodostetun fokusryhmän kokemuksia kolmikantamallin mukaisesta

yhteistyöstä.

Ensimmäisessä vaiheessa vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Millainen on ihanteellisesti toimiva kolmikantamalla hyödyntävä toimintatapa tutkimukseen osallistujien kokemusten perusteella?
- Miten ihanteellisesti toimiva kolmikantamalla hyödyntävä toimintatapa saavutetaan tutkimukseen osallistujien näkökulmasta?

Tutkimuksen aineistonkeruunetelmäksi valittiin fokusryhmähaastattelu, koska se soveltuu kokemuksen tutkimukseen sekä tilanteisiin, joissa arvioidaan palveluja tai toimintaa. Näin ollen fokusryhmähaastattelu sopii hyvin myös koulutuksen kehittämisen tutkimukseen. Ryhmän suositeltava koko on Silvermanin ^[11] ^(#cite-text-0-15) mukaan 8–10 henkilöä. Fokusryhmähaastattelu on aito keskustelutilanne, jolla on fokus ja selkeästi tunnistettava eteneminen. Se kehitettiin markkinointitutkimuksen piirissä 1920-luvulla.

Haastateltavien valinnassa tavoitteena on saada kokoon ryhmä, joka pystyy tuomaan tuokittavaan ilmiöön tietoa eri näkökulmista ^[12] ^(#cite-text-0-16). Fokusryhmät soveltuvat hyvin uusien ideoiden tuottamiseen ja kehittämiseen. Usein ryhmäkeskustelussa saadaan enemmän ideoita ja vuorovaikutuksen kautta syntyy monipuolisempi lopputulos kuin yksilökeskusteluissa. Luottamuksellinen ja rento ilmapiiri edesauttaa monipuolisen aineiston tuottamista. Kokemus fokusryhmähaastattelujen vetämisestä on eduksi, mutta myös opetuskokemus riittää. ^[13] ^(#cite-text-0-17) ^[11] ^(#cite-text-0-15)

Fokushaastattelukysymysten tulisi olla avoimia ja keskusteluun kannustavia. Pelkkiä kyllä tai ei -kysymyksiä tulisi välttää. Keskustelu voidaan nauhoittaa, videoita tai kirjata ylös. Tällöin on hyvä, että kirjuri on joku muu kuin ryhmän vetäjä. ^[14] ^(#cite-text-0-19)

Aineistonkeruu

Tutkimuksen aineistoa kerätään kahdessa eri vaiheessa. Ensimmäisen vaiheen aineistonkeruuta varten koottiin fokusryhmä, joka kokoontui maaliskuussa 2015. Toisen vaiheen aineistonkeruu ajoittuu lokakuuhun 2015. Silloin ensimmäisen vaiheen tulokset on analysoitu ja fokusryhmään osallistuneilla on mahdollisuus reflektoida ja tulkita tuloksia sekä esittää kehittämis ehdotuksia.

Fokusryhmähaastattelu toteutettiin maaliskuussa 2015. Neljä osallistujista oli opiskelijaa, kolme ammattikorkeakoulun opettajaa ja neljä master-koulutuksen eri yhteistyökumppaneiden edustajaa. Heidän edustamansa työpaikat sijoittuvat liike-elämän, terveysalan ja koulutuksen alueille. Aloituisefon ja esittelyn jälkeen osallistujat jakautuivat kolmeen ryhmään. Ryhmien työskentelyssä hyödynnettiin ennakointidialogia, josta käytetään nimitystä tulevaisuuden muistelu ^[15] ^(#cite-text-0-20) ^[16] ^(#cite-text-0-21). Sen keskeisenä ideana on aikaansaada osallistujien kesken vuoropuhelua, joka sisältää tulevaisuuteen suuntaavaa ideointia ja ihanteellisten mahdollisuuksien tarkastelua. Vapaaat ideointia sisältävä vuorovaikutustilanne mahdollistaa uusien ja yllättävien näkökulmien esilletuomisen. Se vahvistaa moniäänisyyden toteutumista ja uuden ymmärryksen mahdollistumista ^[15] ^(#cite-text-0-20) ^[17] ^(#cite-text-0-23).

Ryhmissä oli tehtävänä kuvata hyvin toimiva työelämän edustajien, master-opiskelijoiden ja opettajien välinen yhteistyö tulevaisuuden muistelun menetelmää hyödyntäen. Ryhmät saivat seuraavan tehtävänannon:

"Eletään aikaa, jolloin opettajien, master-opiskelijoiden ja työpaikan edustajien yhteistyö toimii erinomaisesti. Kuvatkaa, millainen tuo erinomainen tilanne on ja kirjoittakaa se ryhmänne fläpppaperiin. Sen jälkeen kertokaa muille ryhmille tuotoksenne. Kuvatkaa myös, mitä tarvitaan, että erinomainen yhteistyön tila saavutetaan. Mitä kukin voi tehdä? Mitkä ovat ensimmäiset toimet yhteistyön saavuttamiseksi?"

Ryhmät keskustelivat innokkaasti ja tuottivat monipuolisia tulevaisuudenkuviaksi. Ryhmien tuotokset hyödynnetään tutkimusaineistossa. Ryhmissä tapahtuneen tulevaisuuden muistelun jälkeen fokusryhmä keskusteli tämän hetken kolmikantayhteistyön kehittämiskohteista. Yhteisen keskustelun tuotokset koottiin seinällä oleville fläpeille. Kirjoitettu aineisto ja fokusryhmässä tehdyt nauhoitukset muodostivat tutkimuksen ensimmäisen vaiheen aineiston.

Aineiston käsittely ja aineistolähtöinen analysointi

Laadullisen aineiston analyysissa sovelletaan tieteellisiä menettelytapoja ja sääntöjä, joiden ilmaisemista seikkaperäisesti tutkimusraportissa pidetään tärkeänä ja yhtenä laadullisen tutkimuksen ja tulosten luotettavuuden kriteerinä. Aineiston analysointi alkaa jo aineistonkeruuvaiheessa ja päättyy joskus vasta lopullisen raportin kirjoittamiseen. Tässä tutkimuksessa aineisto analysoidaan induktiivisella eli aineistolähtöisellä sisällön analyysillä. Analysointiprosessia ohjaavat silloin aineisto, tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävät. Aineistoa kuvaavat luokat tai teemat muodostetaan kysymysten avulla, jotka kehitetään aineistosta, tutkimuksen tarkoituksesta ja tutkimustehtävistä. Tällainen kysymys voi koskea lausumaa, ajatuskokonaisuutta, lausetta tai teemaa. ^[18] ^(#cite-text-0-24)

Fokusryhmään kuuluvat kolme pienryhmää palaavat ryhmätyöskentelyn jälkeen yhteiseen tilaan, jossa jokainen ryhmä esittelee pienryhmässä tuottamansa keskustelun tulokset. Tulokset kirjataan fläppipapereille, jotka myös valokuvataan. Kaikkien pienryhmien tulosten kuvaukset ja niitä koskevat yhteiskeskustelut nauhoitetaan. Nauhoitteet litteroidaan eli kirjoitetaan yhdenmukaiseen tekstimuotoon ennen niiden varsinaista analysointia ^[19] ^(#cite-text-0-25). Tässä tutkimuksessa käytetään aineiston litteroinnissa ja analysoinnissa tekstipaperia, joka jaetaan neljään sarakkeeseen. Ensimmäiseen sarakkeeseen kirjoitetaan alkuperäiset fokusryhmään osallistuneiden ilmaisut sellaisenaan niin kuin ne ovat kuultavissa nauhalta. Toinen sarake varataan pelkistetyille ilmaisuille, kolmas on alaluokkia ja neljäs sarake pääluokkia varten. Niille ilmaisuille, jotka koodataan apukysymyksiä apuna käyttäen esimerkiksi tietyllä yliväjäyksellä alkuperäiseen tekstiin. Koodatut tekstipätkät pelkistetään ja pelkistetyt ilmaisut kirjoitetaan niille varattuun sarakkeeseen.

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä uppoudutaan aluksi aineistoon ja tutkittavaan ilmiön olemukseen. Nämä tapahtuvat lukemalla aineisto useaan kertaan, pohdiskellen sen sanomaa ja muodostaen kokonaisuukvaa siitä ja mikä siinä on tutkittavalle ilmiölle tunnusomaista. Tämän jälkeen alkaa ensimmäisessä sarakkeessa olevan aineiston eli alkuperäisilmaisujen koodaaminen ja ryhmittely kysymysten avulla pelkistetyiksi ilmaisuiksi.

Työelämän edustajien, opiskelijoiden ja opettajien eli fokusryhmän ensimmäisenä tehtävänä on kuvata master-opiskelijan opinnäyte- eli kehittämistyöhön liittyvää ideaalia yhteistyötä tulevaisuuden muistelumenetelmää käyttäen. Tehtävän mukaisesti aineiston analysoinnissa siltä voidaan kysyä esimerkiksi minkälaiseksi fokusryhmän jäsenet kuvaavat opiskelijan kehittämistyöhön liittyvän ideaalin yhteistyön? Kenen tai keiden kanssa silloin tehdään yhteistyötä? Missä toimintaympäristössä yhteistyötä tehdään? Kysymysten avulla tunnistetut ilmaisut merkitään, koodataan eli yliväjätyään niin, että koodatusta tekstistä ilmenee ketä tai keitä kuvataan, minkälainen kuvaus on ja mitä ja minkälaista toimintaympäristöä kuvaus koskee? Koodausten tai yliväjäysten avulla merkityt pelkistetyt ilmaukset siirretään niille varattuun sarakkeeseen. ^[20] ^(#cite-text-0-26) ^[21] ^(#cite-text-0-27)

Tämän jälkeen pelkistetyt ilmaisut analysoidaan kysyen niiltä, mitkä näistä ilmaisuista kuuluvat yhteen ja millä perusteella ne kuuluvat yhteen tai millä perusteella ne eivät kuulu yhteen. Yhteenkuuluvat ilmaisut ryhmitellään näin tehden muodostuvat alaluokat, jotka nimetään abstrahoimalla niiden sisältöä parhaiten kuvaavilla nimillä. ^[20] ^(#cite-text-0-26) ^[21] ^(#cite-text-0-27) ^[22] ^(#cite-text-0-30) Alaluokkia muodostettaessa on tärkeää analysoida mitkä pelkistetyistä ilmaisuista ovat samanlaisissa merkityksissä ja konteksteissa ja siten muodostavat alaluokan. Alaluokkia verrattaessa on päätettävä, miten eri ilmaisut eroavat toisistaan ja miten alaluokat siten ovat toisensa poissulkevia. Ryhmittely voidaan toteuttaa joko käsitteellisesti, jolloin lähtökohtana ovat tutkijan omat ajatukset yhteenkuuluvuuksista tai empiirisesti, jolloin yhdistetään aineiston koonnin aikana havaitut yhteenkuuluvuudet. Kyseinen luokka muodostaa alaluokan, johon kuuluvat alkuperäisaineiston kielelliset samaa tarkoittavat tai merkitsevät pelkistetyt ilmaukset. Yhteys alkuperäiseen aineistoon turvataan merkitsemällä tutkimukseen osallistujien tunnukset asiayhteyden löytämiseksi. ^[18] ^(#cite-text-0-24)

Kun tutkimustehtävää vastaava aineisto on uskottavalla tavalla analysoitu alaluokkiin ja niiden ominaispiirteisiin, siirrytään seuraavaan analysointivaiheeseen eli muodostettujen alaluokkien vertailuun. Tässä vaiheessa alaluokilta kysytään, mitkä näistä luokista kuuluvat yhteen ja millä perusteella? Yhteen kuuluvat alaluokat liitetään niitä yhdistävään yläluokkaan. Vertailun jälkeen samoihin käsitteistöihin tai aineistonkeruun aikana jo havaittuihin yhteenkuuluvuuksiin kuuluvat alaluokat, liitetään yhteen ja yhdistetään niitä kuvaavaan yläluokkaan. Yläluokkien nimeäminen tapahtuu myös abstrahoinnin avulla. Ryhmittelyssä yhdistetään yksittäiset ominaisuudet yleisiin, minkä seurauksena aineisto pelkistyy ja pienenee edelleen. ^[20] ^(#cite-text-0-26) ^[23] ^(#cite-text-0-33) ^[24] ^(#cite-text-0-34) ^[21] ^(#cite-text-0-27)

Toteutetun ryhmittelyn jälkeen tutkija kysyy luokitukseltaan, voisiko ryhmittelyä vielä jatkaa. Mikäli luokkia voidaan vielä uskottavasti ryhmitellä aiempaa jäsentyneempään ja abstraktimpaan muotoon, analysointiprosessia jatketaan. Tässä vaiheessa alkuperäisaineistoon palaamien on tarpeen aineistolähtöisyyden ja uskottavuuskysymysten turvaamiseksi. Laadullisen tutkimuksen luotettavuusongelmaksi voi muodostua mm. se, että tutkija ei uskalla irrottautua alkuperäisilmaisuista ja käsitteistä. Analysoinnin päätteeksi tutkija muodostaa alaluokkien, yläluokkien ja luokkia yhdistävän ydin- eli yhdistävän luokan avulla kuvauksen tutkimuskohteestaan. Luokkien muodostaminen raportoidaan vaihe vaiheelta ja esimerkkit eri vaiheista laitetaan liitteiksi. Analysoitaessa inhimillisiä kokemuksia pyritään analysoinnin tulokset kuvaamaan, kuten ihmiset ovat ne kokeneet tai ihmisten kokemuksilleen antamien eksplisiittisten tai implisiittisten merkitysten avulla ^[18] ^(#cite-text-0-24).

KUVIO 1. Ensimmäisen vaiheen tutkimuksen kulku tiivistettynä

Luotettavuus ja eettiset kysymykset

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden eli uskottavuuden arviointi kohdistuu koko tutkimusprosessiin, sen eri vaiheisiin ja raportointiin. Arvioitaessa laadullisen tutkimuksen uskottavuutta on pohdittava metodin tarkoituksenmukaisuutta ja hallintaa. Lukijan tulee voida itse perehtyä analyysin toteutukseen, tulosten ja yhteenvedon aineisto- tai teorialähtöisyyteen. Jotta polku alkuperäisaineistoon olisi lukijankin kuljettavissa, tulee koko analysointiprosessi kuvata yksityiskohtaisesti, kirjata luokittelevaiheet ja havainnollistaa ne esimerkein. ^[25] ^[19]

Tulosten raportoinnissa osuvat autenttiset alkuperäislainaukset havainnollistavat luokituksen ja abstrahointiprosessin alkuperää. Kuviot auttavat lukija arvioimaan luokituksen loogisuutta. Keskeistä on, miten onnistuneesti tutkittava ilmiö saadaan esiin. Miten hyvin tutkimustulokset perustuvat tunnistettavalla tavalla aineistoon? Miten hyvin tutkimustulos lisää tutkittavan ilmiön ymmärtämistä? Miten hyvin tutkimustulos vastaa sitä, mitä aineiston perusteella on mahdollista saada esiin. Ennen analyysimenetelmän uskottavuuden arviointia on arvioitava tutkimustehtävien ja aineiston vastaavuus aineistonkeruumenetelmien ja tutkimukseen osallistujien valinnan tarkoituksenmukaisuus, aineistonkeruun onnistuminen, kerätyn aineiston ja sen analysoinnin laatu. ^[25] ^[19] Tässä tutkimuksessa prosessi on kuvattu huolellisesti ja dokumentoitu, jotta lukija voi arvioida prosessin luotettavuutta.

Yksi tapa arvioida uskottavuutta on palauttaa tutkimuksen keskeiset tulokset haastateltaville ja varmistaa heidän näkemyksensä tulosten uskottavuudesta. Osallistujat kutsuttiin syksyllä 2015 yhteiseen tulkintafoorumiin, jossa tutkijat esittelivät analyysin keskeiset tulokset. Osallistajat saivat mahdollisuuden arvioida tutkimuksen uskottavuutta ja sen tulokset raportoidaan osaksi lopullista tutkimusta.

Yhtenä näkökulmana haastateltavissa tuli esille, että edustajat olivat enemmän julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta. Suhtautuminen koulutukseen ja sen arvostus voi vaihdella näillä sektoreilla, joten lisäaineiston keruu yksityisen sektorin näkökulmasta nousee esille yhtenä jatkotutkimusehdotuksista. Tässä tutkimuksessa esitellään ainoastaan Oulussa toteutetun aineistonkeruun tulokset, mutta hankkeeseen liittyvät myös Turun ja Vaasan aineistonkeruut, joten on mahdollista, että niissä haastateltavat ovat eri sektoreilta ja tuloksia on mahdollista verrata keskenään.

Tutkimuksen eteneminen

Fokusryhmähaastattelu oli yksi kokemus kolmikantamallin soveltamisesta, koska mukana oli työelämän edustajia, opettajia ja opiskelijoita. Oman kokemuksemme mukaan dialogille ja yhteiselle jakamiselle on selkeästi olemassa tarve. Eri osapuolten yhteisen keskustelun merkitys yhteisen kehittämiskohteen löytämiseksi ja luottamuksen vahvistamiseksi on merkittävä.

Kolmikantamallin mukainen yhteistyö on yksi tapa tuottaa työelämän kehittämisosaajia ja onnistuneiden kehittämisprosessien myötä tutkinnon tunnettuus paranee.

Aineiston tulkintafoorumi järjestettiin lokakuussa 2015 ja fokusryhmä arvioi aineiston luotettavuutta sekä etsii ratkaisuja tutkimuskysymyksiin ryhmäkeskustelun avulla. Alustavien tulosten mukaan kolmikantamallin mukainen yhteistyö on yksi tapa tuottaa työelämän kehittämisosaajia ja onnistuneiden kehittämisprosessien myötä tutkinnon tunnettuus paranee. Pitkäjänteinen yhteistyö mahdollistaa keskinäisen luottamuksen syntymistä ja kynnys yhteiselle kehittämis-, arviointi- ja koekäytännöllä on matala. ^[9] Analyysin tulokset julkaistaan myöhemmin julkaistavassa artikkelissa.

Tässä artikkelissa kuvataan Oulun ammattikorkeakoulussa toteutetun tutkimuksen tietoperustaa, aineistonkeruuta sekä tutkimusprosessia. Artikkelin on ensimmäinen kolmen artikkelin sarjasta. Artikkelit ovat osa valtakunnallista hanketta, jonka tarkoituksena on kehittää ylempien ammattikorkeakoulututkintojen koulutusta vahvaksi tki-vaikuttajaksi. Myöhemmissä artikkeleissa kuvataan tutkimustuloksia ja verrataan niitä Vaasan ja Turun ammattikorkeakoulujen tuloksiin.

Lähteet

- ¹ ^{abcd} Ahonen, P. & Koivuniemi S. (toim.) 2010. Vastauksia terveysalan oppimishaasteisiin 4. Teemana aikuiskoulutus. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 101. Turku: Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print Oy.
- ² Tynjälä, P., Välimaa, J. & Murtonen, M. 2004. Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Pedagogisia ja yhteiskuntatieteellisiä näkökulmia. Opetus 2000 -sarja. Juva: WS Bookwell Oy.
- ³ ^{ab} Honkanen, H. & Veijola, A. 2015. Trialoginen oppiminen edistää luovuutta. AMK-lehti - Journal of Finnish Universities of Applied Sciences 2. Hakupäivä 13.10.2015. <http://www.uasjournal.fi/index.php/uasi/article/view/1683/1605>
- ⁴ Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014. Hakupäivä 11.6.2015. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141129>
- ⁵ ^{ab} Syrjälä, V., Ahonen, P., Eronen, R. & Isotalo, A. 2010. Esimerkki opinnäytetyön kolmikantamallin toteutuksesta. Teoksessa P. Ahonen & S. Koivuniemi (toim.) Vastauksia terveysalan oppimishaasteisiin 4. Teemana aikuiskoulutus. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 101. Turku: Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print Oy, 28–45. Hakupäivä 2.11.2015. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522161734.pdf>
- ⁶ ^{ab} Heikkinen, E., Kananen, M-L., Koivunen, J. & Lohilahti, K. 2012. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetöiden silloittaminen työelämään hankekirjoittamisen avulla. Teoksessa A. Töytäri (toim.) Kehittyvä YAMK – Työelämää uudistavaa osaamista. Hämeen ammattikorkeakoulu. Hämeenlinna: Tammerprint Oy, 207–220.
- ⁷ ^{ab} Korhonen, A., Ansamaa, M., Eronen, H., Haapalainen, P., Koskela, T., Miettinen, S. & Ukkola, L. 2011. Kumppanuus kannattaa – työelämän ja ammattikorkeakoulujen yhteistyö opinnäytetöiden ohjauksessa ja tulosten hyödyntämisessä. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin julkaisuja 2. Oulu. Hakupäivä 13.10.2015. https://www.ppsshp.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/npp/embeds...
- ⁸ ^{ab} Isohanni, I. & Huttunen, J. 2014. Master-koulutuksen kohteena on työelämän tutkiminen ja kehittäminen. Ylemmän ammattikorkeakoulututkintokoulutuksen kehittämisprojekti vuosina 2012–2014. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 29. Hakupäivä 8.6.2015. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-118-0>
- ⁹ ^{ab} Vanhanen-Nuutinen, L. & Laitinen-Väänänen, S. 2011. Työelämän ja työelämäkumppanuuden lähtökohtia. Teoksessa S. Laitinen-Väänänen, L. Vanhanen- Nuutinen & U. Hyvönen (toim.) Askelmerkkejä työelämäkumppanuuteen. Osaamisen kehittäminen ammattikorkeakouluissa. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 121. Jyväskylän ammattikorkeakoulu: Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print Oy, 18–23. Hakupäivä 2.11.2015. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-197-7>
- ¹⁰ ^{ab} Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.
- ¹¹ ^{ab} Silverman, D. 2010. Qualitative Research. Theory, Method and Practice. 3rd Ed. Sage Publications.
- ¹² ^{ab} Liamputtong, P. 2011. Focus group methodology, principles and practice. London: Sage Publications.
- ¹³ ^{ab} Eriksson, P. & Kovalainen, A. 2008. Qualitative Methods in Business Research. SAGE Publications Ltd.
- ¹⁴ ^{ab} Parviainen, L. 2005. Fokusryhmät. Teoksessa S. Ovaska, A. Aula & P. Majoranta (toim.) Käytettytutkimuksen menetelmät. Tampereen yliopisto, Tietojenkäsittelytieteiden laitos B-2005-1, 53–62. Hakupäivä 27.10.2014. <http://www.cs.uta.fi/usabsem/luvut/4-Parviainen.pdf>

15. [^][ab](#) Arnkil, R. 2006. Tulevaisuusdialogi ja dialogin tulevaisuus. Aikuiskasvatus 26 (2), Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, Helsinki. Hakupäivä 13.10.2015.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1330190>
16. [^]Kokko, R-L. 2006. Tulevaisuuden muistelu. Ennakointidialogit asiakkaiden kokemina. Stakes, Helsinki.
17. [^]Kykyri, V-L., Puutio, R. & Wahlström, J. 2007. Inviting interactional change through "tricky situations" in consulting. Handling criticism and blame. Journal of organizational change management 20 (5), 633–651.
18. [^][abc](#) Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K. & Kyngäs, H. 2014. Qualitative content analysis: A focus on trustworthiness. Sage open 4. Hakupäivä 2.11.2015.
<http://sgo.sagepub.com/content/4/1/2158244014522633>
19. [^][abc](#) Creswell, J.W. 2012. Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches. Thousand Oaks: Sage Publications.
20. [^][abc](#) Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede 11, 1, 3–12.
21. [^][abc](#) Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksessa S. Janhonen & M. Mikkonen (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Helsinki: WSOY, 21–43.
22. [^]Perttula, J. 2005. Kokemus ja kokemuksen tutkimus: fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa J. Perttula & T. Latomaa (toim.) Kokemuksen tutkimus. Merkitys - tulkinta - ymmärtäminen. Dialogia Oy. Guttenberg. Tartu, 115–162.
23. [^]Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 133–157.
24. [^]Kiviniemi, K. 2001. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 68–84.
25. [^][ab](#) Hammersley, M. 2008. Questioning Qualitative Inquiry: critical essays. Thousand Oaks, CA: Sage.

Kuvalähteet